

- організувати дозвілля дітей з особливими потребами на засадах проєктивної педагогіки;
- впроваджувати в практику роботи школи різні форми та методи роботи з сім'єю та громадськістю;
- створювати умови для змістовного дозвілля дорослих;
- співпрацювати з молодіжними громадськими організаціями.

Одна із основних професійних функцій івент-педагога – інтерпретаторська. Педагог-організатор захоплює учнів драматургією художнього образу, засобами художньої виразності акцентує увагу на закономірностях мистецького твору, здійснює глибокий аналіз засобів музичної виразності на основі впровадження художньо-педагогічних технологій. Систематично у процесі підготовки та проведення уроків мистецтва педагог-музикант розкриває зміст художнього образу музичного твору, аналізуючи та співставляючи авторські погляди і власне сприйняття, транслуючи «інтерпретоване сприйняття» на сприйняття учнів. Це дозволяє складати музичні сюжети, вербально передавати образне бачення музичного образу, перенестися в іншу культурну епоху, допомагає усвідомити школярам інтеграцію різних видів мистецтв, активізує та зацікавлює їх.

Сучасний івент-педагог, виступаючи як виконавець, артист, режисер, ігромайстер, повинен розвивати у них емпатію та розуміння художнього змісту образів мистецьких творів хореографії, театру, вокалу художньо-педагогічними методами тощо.

Ще одне важливе завдання педагога – бути учителем-творцем, новатором, творити власну стратегію самовдосконалення, самостійно набувати художньо-естетичний досвід, формувати естетичну свідомість згідно вимог сучасного культурного життя, засвоюючи великий обсяг нової інформації з організації змістовного культурно-освітнього дозвілля.

Нині у зв'язку із глобалізацією суспільства, його відкритістю наявна потреба у нових професійних умінь і навичках педагогів. Це зумовлює появу нових функцій вчителя, зокрема – і музичного мистецтва, наприклад, коли існує необхідність реалізуватися у функціях організатора міжнародного обміну культурно-освітнього дозвілля.

Отже, необхідними якостями успішності та конкурентоздатності сучасного педагога-аніматора є організаційні заходи з міжнародного обміну, володіння засобами інформаційно-комунікаційних технологій, вміння спілкування іноземною мовою, а також базові історико-культурологічні знання з дозвіллезнавства країн ЄС [4, с.18]. У питанні розкриття функцій учителя музичного мистецтва необхідно враховувати складові мистецько-педагогічної діяльності, які повинен удосконалювати сучасний вчитель музичного мистецтва у процесі самоосвітньої діяльності. Зважаючи на основні види музичної діяльності: сприймання музики, вокально-хорове виконання, гру на дитячих музичних інструментах, творчу діяльність, – педагог-музикант реалізує професійні функції на основі інтегральних якостей індивідуальності педагога: самопізнання, самооцінки, самоорганізації, саморегуляції.

Аналіз різнобічних функцій доводить ідею переосмислення вимог до професії педагога-аніматора, рівня його підготовки та особистісно-професійних умінь. Зокрема актуальними для них є вдосконалення спеціальних і самоосвітніх умінь, що зумовлено індивідуальною стратегією самовдосконалення, необхідністю оволодіння технологіями освітньо-дозвілдової діяльності та рекреації [3, с.169].

Самоосвітня діяльність у сучасності – випереджальна та проєктувальна – спрямована на результат – досягнення готовності особистості до якісного виконання професійних функцій діяльності. Саморозвиток людини, набуття нею багатофункціональних умінь забезпечує професійну мобільність і конкурентоздатність фахівця, відповідаючи запитам стейкхолдерів різних форм власності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисенко А. О. Педагогіка дозвілля – духовність, інтелект, стратегія (2019). Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті : міжнар. кол. монографія / Всесвіт. наук. ноосферно-онтолог. тов-во, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Асоц. рос. вчених штату Масачусетс [та ін.] ; за заг. ред. В. П. Бабича, Л. С. Рибалко. Харків : ВНОТ. С. 230–234.
2. Дубровіна І.В. (2022). Зміст поняття «анімаційна діяльність» у наукових джерелах: теоретичний аспект. Партнерство в освіті та соціальній роботі: сучасні виклики та перспективи : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. Хмельницький, (22 лютого 2022 р.). Хмельницький: ПП «А.В. Царук». С. 52–55.
3. Педагогіка дозвілля (2022). Основи івент-освіти : навчально-методичний посібник / колектив авторів: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, Л.А. Іванова, Л.О. Мільто, В.І. Саюк, В.О. Смікал, Н.В. Яременко; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова. 200 с.
4. Demyanenko, N., Boyko, A., Dubrovina, I., Tepla, O., & Ivanova, L. (2022). Training of the future teachers to design animation and recreational space for different age students, Education and Upbringing of Youth in New Realities: Perspectives and Challenges, Youth Voice Journal Vol. II pp. 18-34. ISBN (ONLINE): 978-1-911634-58-4.

Довженко В.Ю.,

музичний керівник закладу дошкільної освіти «Джерельце»,
с.Чубинське, Київської обл., Україна

АВТОРСЬКА ПІСНЯ ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У публікації розкривається проблематика використання авторської пісні як складової культурно-освітньої дозвільної діяльності дошкільників. Компетентність дитини дошкільного віку у вокальній діяльності, зокрема у авторській пісні, відображається через розрізнення основних видів та жанрів пісень, виявленні особистісної позиції у процесі перевтілення у сценічний образ, здатності вокалізувати сюжетні композиції. У розмаїтті засобів впливу на формування творчих здібностей дитини дошкільного віку важливе місце посідає саме авторська пісня. Цей вид вокалу допомагає дитині глибше пізнати свій внутрішній світ, спонукає її до самовдосконалення, викликаючи естетичні почуття у просторі дозвілля.

Abstract. The publication reveals the problem of using an author's song as a component of the cultural and educational leisure activities of preschoolers. The competence of a preschool child in vocal activity, in particular in an author's song, is reflected through the distinction of the main types and genres of songs, the identification of a personal position in the process of transformation into a stage image, the ability to vocalize plot compositions. Among the variety of means of influence on the formation of creative abilities of a preschool child, an important place is occupied by the author's song. This type of vocal helps the child to get to know his inner world more deeply, encourages him to self-improvement, evoking aesthetic feelings in the space of leisure.

Організація вокально-хорової діяльності у роботі вихователя пов'язана зі сприйманням музичних образів-явищ та відтворенням в ігровій формі набутих уявлень, вражень, почуттів. Адже авторська пісня є ефективним засобом педагогічного впливу на розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку [1, с.23]. Такі вокальні вправи та поспівки передбачають уміння «входити в образ» та «утримувати» його впродовж усієї музичної діяльності; усвідомлювати мовленнєві та виконавські дії; передавати характерні особливості різних художніх образів; переносити здобуті уявлення в самостійну діяльність; прищеплювати дітям інтерес до музики.

У розмаїтті засобів впливу на формування творчих здібностей дитини дошкільного віку важливе місце посідає саме авторська пісня. Цей особливий вид мистецтва органічно поєднує у собі художнє слово та музику. Авторська пісня допомагає дитині глибше пізнати свій внутрішній світ, спонукає її до самовдосконалення, викликаючи естетичні почуття та емоції, розширює художньо-естетичний світогляд, мовлення та творчі здібності [2, с.90].

Авторська пісня – це високий рівень художньо-естетичного виховання, позитивного впливу на емоційно-вольову сферу дитини, що акумулює позитивний настрій та створює атмосферу радості.

Залучати дітей до вокально-хорової діяльності слід з раннього віку. Прості за змістом міні-розспівочки приваблюють малюків, викликають позитивні емоції, сприяють розвитку комунікативних умінь та навичок. Для старших дошкільнят – це вже сюжетні вокальні діалоги, композиції, пісні з морально-виховної проблематики. Відомо, що діти з великою радістю переглядають показані дорослими дійства та із задоволенням беруть участь у них. Адже свято завжди об'єднує та згуртовує дітей. А педагогу важливо виявити в кожному вихованцеві його творчі здібності, нахили, пізнавальні інтереси. З ними всіма можна розігрувати будь-який сюжет, бо малята відтворюють сценічне дійство легко, широко й природньо.

Під час співу розвиваються творчі та інтелектуальні здібності, вдосконалюється координація рухів, жестів, міміки, розвивається виразність мовлення. Діти старшого дошкільного віку набувають різнобічних практичних умінь та навичок самовиявлення через спів. Вони навчаються озвучувати, передавати характер персонажа; виражати почуття, обігрувати сюжети улюблених казок через авторську тематичну пісню.

У своїй роботі з організації авторської пісні музичні керівники ЗДО мають дотримуватися основних принципів музичного виховання відповідно до чинних програм та методичних рекомендацій МОН України, а саме:

1. *Принцип зв'язку з життям.* Використовувати пісенні твори як малі жанри, казки, зміст яких є відображенням реальної дійсності минулого і сьогодення нашого суспільства, людства взагалі. Добирати сценарії вистав, близькі й зрозумілі дітям, спиратись в роботі з авторської пісні на вміння і навички, набуті дітьми в процесі життя.

2. *Принцип науковості.* Будувати роботу по ознайомленню з авторською піснею через урахування особливостей вікової дитячої психології та гендерний підхід (типів темпераменту, характеру дитини, психічних процесів, музичних смаків дівчаток та хлопчиків). Використовувати в роботі багату педагогічну спадщину В.О. Сухомлинського. Давати можливість дітям розуміти й оперувати термінами вокальної абетки.

3. *Принцип систематичності в опануванні знань і навичок.* Система занять із дітьми певної вікової групи з вокально-хорової діяльності.

4. *Принцип доступності.* Добирати обіграваний матеріал згідно з віковими особливостями дітей та діючими програмами розвитку дітей дошкільного віку.

5. *Принцип свідомості й активності.* Пояснювати дітям причинно-наслідкові зв'язки процесу роботи над піснею і кінцевим результатом. Доводити значущість пісні для кожного персонажа для розкриття змісту сюжету театральної вистави. Спонукаати дітей до активної взаємодії з педагогом, з іншими дітьми під час підготовки до вистави. Заохочувати прояви творчої ініціативи, самостійності, активності, фантазії.

6. *Принцип міцності засвоєння набутих знань, умінь і навичок.* Систематично повторювати в різних формах, ситуаціях засоби виразності: міміка, жести, рухи, інтонація. Розвивати пам'ять, мислення, розширювати світогляд.

7. *Принцип індивідуального підходу до дітей в умовах колективної роботи.* Шукати, виявляти, розвивати обдарованість у дітей в контексті акторських знань, умінь, навичок. Гуманно ставитися до дитини: педагогічно вміло виправляти помилки, коригувати вокально-хорове виконання, заохочувати, стимулювати правильну поведінку та діяльність.

8. *Принцип виховного змісту.* Виховний характер змісту авторських пісень, аналіз поведінки героїв, їхніх вчинків; уміння бути чемним у ролі актора; убоління за якісно позитивний кінцевий результат роботи.

9. *Принцип наочності.* Шлях дитячого пізнання починати з живого споглядання, пов'язуючи з обов'язковим суттєвим поєднанням. Адже дитина мислить формами, фарбами, відчуттями взагалі. Обов'язково залучати дітей до роботи з естетичного оформлення матеріалу – костюмів, декорацій, відеоматеріалу, музичного супроводу, використовувати роль педагога як приклад для наслідування у роботі над авторською піснею.

Ці принципи реалізуються в контексті сприймання вокально-хорових явищ, формуються на основі їх усвідомлень та перетворень. Саме тому сучасним педагогам на перше місце у своїй роботі слід ставити розвиток творчих здібностей дошкільників, збагачення їх чуттєвого досвіду, розширення емоційно-вольової сфери, формування уявлень про музичні категорії. Досягнення педагогічної науки стверджує, що розвиток особистості, у тому числі й естетичний, ґрунтуючись на природних задатках, індивідуальних особливостях, відбувається під впливом оточуючого середовища, мистецтва, виховання.

Вихованець має не лише виразно читати або розповідати, вміти дивитися та бачити, слухати і чути, а й бути готовим до будь-якого «перевтілення», тобто опанувати основи акторської майстерності та навичками режисури. Завдяки музичній діяльності у дошкільників інтенсивно розвиваються пізнавальні інтереси, удосконалюються психічні процеси (пам'ять, увага, мислення), активізується мовлення, формується культура міжособистісного спілкування.

Спів – основний вид музичної діяльності дітей. Величезну роль у навчанні співу відіграють навички сприйняття музики. Тому у першу чергу на музичних заняттях у дітей необхідно розвивати емоційну чуйність на музику. Правильно підібраний і художньо виконаний репертуар авторської пісні допоможе успішному вирішенню цього завдання. Через активний спів у дітей закріплюється інтерес до музики, розвиваються музично-творчі здібності.

У процесі співу діти навчаються інтонуванню, що підвищує сприйнятливості до музики. Поступово вони пізнають жанрову основу пісні. У них формується здатність відчувати темброві висотні і ритмічні зміни в музиці. Дитина-дошкільник не просто пізнає мову музичної мови, вона починає свідомо активно ним користуватися в своїй виконавській діяльності.

Спів – основний засіб музичного виховання. Воно найбільш близьке і доступне дітям. Діти люблять співати. Виконуючи пісні, вони глибше сприймають музику, активно висловлюють свої переживання і почуття. Текст пісні допомагає їм зрозуміти зміст музики і полегшує засвоєння мелодії. Мелодію з голосу діти сприймають легше, ніж при виконанні на фортепіано, коли складний акомпанемент ускладнює сприйняття. Спів сприяє розвитку мови. Слова вимовляються протяжно, співучо, що допомагає чіткій вимові окремих звуків і складів. Музичний керівник і педагог стежать за правильною вимовою слів. Спів об'єднує дітей загальним настроєм, вони привчаються до спільних дій. Діти чують, що той, хто поспішає або відстає, порушує стрункість співу. У процесі співу у дітей розвиваються музичні здібності: музичний слух, пам'ять, почуття ритму.

Вивчаючи природу і розвиток дитячого слуху і голосу, педагог визначає особливості голосового апарату, фізіологічні можливості дошкільників, їх співочі вміння і навички, діапазон голосів дітей різних вікових груп, вимоги до пісенного репертуару дитячого садка. При цьому музикант-практик велику роль відводить вокальній техніці самого педагога, що займається з дошкільниками. Відомо, що активне сприйняття музики – це основа музично-естетичного виховання в цілому та всіх його ланок зокрема. Без активного сприйняття музики не може бути якісного співу, автор пропонує у роботі з дітьми цикл пісень, що сприяють розвитку музичності дитини (ладового і ритмічного почуття, звуковисотного і динамічного слуху).

Педагог постійно проводить консультації для музичних керівників про вокальні вправи, які допомагають дітям оволодіти елементарними співочими навичками, досягати в співі невимушеності і легкості звучання, правильного дихання як системи заходів щодо охорони і захисту дитячого голосу.

Формування співочих навичок – один з найбільш складних і важливих розділів музичного виховання дітей дошкільного віку. Навчаючи малюків вокалу, педагог враховувала, що голосовий апарат дитини крихкий, ніжний, безперервно зростає відповідно з розвитком всього організму дитини. Тому необхідно не тільки володіти методикою навчання співу, але і берегти голос дитини, мною були підібрані такі прийоми вокальної техніки, які найбільш ефективно сприяли розвитку дитячого голосу. Системна робота дозволяє врахувати фізіологічні та вокальні особливості кожної дитини, тому пріоритетним у роботі вважаю індивідуально-диференційований підхід до здібностей кожної дитини [4, с.21].

Співацька установка – це правильне положення корпусу при співі, від якого великою мірою залежить якість звуку і дихання. При навчанні дітей співу треба стежити за тим, як діти сидять, стоять, тримають голову, корпус, як відкривають рот. Співацька установка (правила співу): сидіти (стояти) рівно; не сутулитися; корпус і шию не напружувати, голову тримати прямо, не нахилиючи її і не опускаючи, але без напруги, дихання брати вільно (не брати в середині слова), співати природним голосом, уникаючи різкого, форсованого звучання, рот треба відкривати вертикально, а не розтягувати в ширину щоб уникнути крикливого, «білого» звуку; нижня щелепа повинна бути вільна, губи рухливі, пружні.

Отже, авторська пісня є адаптованим педагогічним засобом у роботі з дітьми, який варто систематично використовувати безпосередньо для розвитку музичного слуху і голосу [3, с.8]. Пісні-вправи сприяють виробленню окремих автоматизованих дій голосового апарату, тому що побудовані на коротких, повторюваних мелодіях і поспівках. Засвоюючи вправи, діти вчаться правильно відтворювати в співі різноманітні види мелодичного руху і найбільш характерні інтонаційні звороти, що зустрічаються у пісенному репертуарі для дітей даного віку. А це, в свою чергу, надалі полегшить засвоєння дітьми більш складних пісень.

Таким чином, музичний напрям педагогічної діяльності педагога виступає ґрунтовною платформою для творчого та особистісного розвитку дошкільників, сприяє розвитку оригінального мислення, фантазії та уяви, розкриває її творчий потенціал, формує такі особистісні якості як комунікабельність, розкутість, артистичність, безпосередність, і звичайно впевненість у собі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбунова Н. Музична діяльність дошкільнят: Програма та методичні рекомендації. *Дитячий садок.* №38 (326). 2015. С. 23 – 29.
2. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. Київ, 2002. 212 с.
3. Хлебникова Л. Методика хорового співу у дошкільній освіті. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2006. 118.
4. Юцевич Ю. Є. Теорія та методика формування та розвитку співацького голосу: навч.- метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. К.: ІЗМН, 1998. 160 с.

Дурмазоглу О.А.,
кандидат історичних наук, доцент
Історико-філософського факультету
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У НАДЗВИЧАЙНІЙ СИТУАЦІЇ ВІЙНИ: ДОСВІД ІЗРАЇЛЮ

Анотація. У статті висвітлено та проаналізовано основні складові, здобутки та досвід Ізраїлю в організації шкільного навчального процесу в умовах війни, визначено надзвичайну актуальність для України в удосконаленні, трансформації та новаціях безпекових заходів в навчальному процесі. Визначено, що Україна на сьогодні досить успішно перебирає досвід Ізраїлю, водночас важливим є створення власної системи безпеки, з огляду на власні ресурси, виклики і задачі.

Abstract. The article is highlighted and analyzed the main components, achievements and experience of Israel in the organization of the school educational process in the conditions of war, determined the extreme urgency for Ukraine in the improvement, transformation and innovations of security measures in the educational process. It was determined that today Ukraine is quite successfully going over Israel's experience, while at the same time it is important to create Ukrainian security system, given it is own resources, challenges and tasks.

Ще на початку ХХІ століття світовій громадськості здавалось, що повномасштабна війна в центрі Європи неможлива, ніби це поняття з минулого і не може повторитись у майбутньому.

В часи розвитку цифрових технологій, гуманізму, епосі значних відкриттів дивовижного потенціалу людських можливостей, знищення науково-освітніх кордонів, зростання освітніх сфер послуг, підвищення ролі самоосвіти і ролі особистості неможливо було уявити зухвалий напад на суверенну державу з нехтуванням усіх правил воєнної етики, елементами геноциду, викраденням як дорослих, так і дітей, знищенням енергетичної системи та шантажуванням ядерною зброєю.

Українці зіткнулись із непротими рішеннями та викликами, значній частині населення довелось виїхати за кордон, деякі лишились в країні, деякі території нашої держави, нажаль, знаходяться під окупацією та значними обстрілами, тому там українська сторона не має змоги контролювати а ні життєдіяльність своїх громадян, а ні освітній процес в закладах освіти.

Нажаль, а можливо і на щастя, Україна, як суверенна держава до 2014 року не мала власного досвіду проведення освітнього процесу у надзвичайних умовах, зокрема під час постійної загрози життю всіх учасників навчального процесу. Водночас напад російської федерації на територію України повністю змінив реалії життя населення і, як наслідок, навально-освітнього процесу, зокрема.

Потрібно звернути увагу, що напад сусідньої держави на територію України це не одномоментна подія, це не спринт, а марафон, як сказали б у спортивній спільноті, так може статися, що нам в цьому «марафоні» доведеться жити роками, тому, на мою думку, вкрай актуальним є перебудова всього навчально-освітнього процесу на першочергових засадах безпеки.

Дитяча психологиня С.Ройз наголошує, що будь-який процес навчання починається з відчуття безпеки. Безпека – це наша передбачуваність, знання правил, знання території, тілесна недоторканість, повага до